

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne števe se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravnitvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslojpe štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 1.

V Ptuju v nedeljo dne 3. januarja 1909.

X. letnik.

Naprej v 10. leto!

Z današnjo številko stopi „Štajerc“ v 10. leto svojega izhajanja; leta 1899 je bil ustanovljen. V teh letih je izdal naš list več kot 7 milijonov 50.000 izvodov po širni štajerski in koroški domovini. Mnogo je še mož, ki se držijo „Štajerca“ od začetka svojega izhajanja. Mnogo je izseljencev, ki živijo danes na Nemškem, v Ameriki, sploh v inozemstvu, in ki so vendar listu zvesti ostali ter ga še danes dobivajo. Mnogo je novih naročnikov, ki so pred leti še z veseljem čitarili besno gonjo prvaškega časopisja proti „Štajercu“, ki pa so se danes vzdramili in se zbirajo okoli zelene napredne naše zastave.

V 10. leto! Z veseljem ponosom izrečemo to besedo, kajti ni ga lista na Slovenskem, ki bi imel od začetka pa do danes toliko strupenih sovražnikov in toliko navdušenih prijateljev. Na tucate listov — „Posavska straža“, „Naš Dom“, „Slovenski Štajerc“, „Slovenske pravice“, „Korošec“ itd. itd. — so ustanovili nasprotniki, da bi zadušili med ljudstvom ljubezen do našega „Štajerca“. Kradli so seznamke naših naročnikov, da bi potem na vsacega posameznika lažje vplivali. Izpravljali so vsa sredstva, tudi najgrša, proti „Štajercu“, — pa vse zamanj! Vsi edino proti „Štajercu“ ustanovljeni listi so končali hitre smrti in ljudstvo se jih niti ne spominja več. „Štajerca“ pa se najde v vedno večjem številu v vsaki vasi, vsakem trgu in mestu na spodnjem štajerskem in koroškem, v vsaki večji slovenski koloniji na Nemškem in v Ameriki.

To nam daje pogum, nasprotnikom pa strah. Kaj je vzrok velikanski priljubljenosti, ki se jo razveseljuje naš list? Pač to, da je „Štajerc“ pisan v ljudskem duhu in jeziku, po ljudskem mišljenju in prepričanju. Priprosti kmet nam je svoj čas pisal, da je „Štajerc“ šiba božja za vse ničvredneže. In nekaj resnice je v teh besedah. „Štajerc“ je in mora biti bič za vse one, ki se liki vampirju hočejo rediti od ljudske krvi, — bič za vse hinavce, farizeje, ki hočejo beraško naše ljudstvo poneumniti, da bi njih vlade ne strlo in njih okove ne razbilo. . . Pa ne samo bič, tudi učitelj je naš „Štajerc“. Kateri slovenski list je spravil toliko gospodarsko koristnega in plodnosnega med ljudstvo, kakor naš

„Štajerc“? Čez 7 milijonov izvodov „Štajerca“ je izšlo tekom devetih let in vsak izvod je obsegal zanimive podučljive gospodarske članke. . . Bič za ljudske sovražnike in učitelj za ljudstvo je bil „Štajerc“.

Mi nismo spreminjali svoje barve kakor prvaški listi. Žalostno umrla tetka „Domovina“ je bila liberalna in klerikalna in zopet liberalna. Drugi prvaški listi so ji sledili. „Štajerc“ pa je danes tistega prepričanja kakor pred desetimi leti!

In taki hočemo ostati! V politiki smo n a p r e d n i, ker vemo, da nam je Bog dal glavo za misliti in da gre tok sveta naprej, nikdar pa rakovo pot. Mi si ne želimo časov nazaj, v katerih so vladali roparski vitezi in menihi, mi nočemo, da bi se kmata zopet vpreglo v jarem tlake in robota. Mi hočemo, da bodejo naši otroci boljše živeli kakor mi. Ali mi tudi dobro vemo, da se ta cilj ne da doseči s praznim besedičenjem, da vsa pottikovanje ne zamore zboljšati našega položaja, — temveč da je prva naša potreba gospodarsko delo. Vemo pa tudi, — in to je vzrok, da nas hočejo na križ pribiti, — da je tako velepotrebno gospodarsko delo mogoče le na temelju prijateljstva in v zajejnega dela z Nemci.

Pod to zastavo gremo v novo leto! Dal Bog, da bi to novo leto prineslo našemu ljudstvu obilo sreče in blagoslova!

Dnevnik

hočejo prvaški nasprotniki z novim letom za spodnjo štajersko ustanoviti. Vkljub temu, da še danes ne vejo, je-li bode zamogel ta dnevnik izhajati in troške plačati, — vendar že

nabirajo denar.

Mi se za to delovanje v splošnem ne menimo. Koliko denarja je pred pol letom nabral dr. Benkovič in vendar ni izšel njegov dnevnik „Straža“. Morda se gre in sedaj edino zato, da se ljudstva vsili misel, ki ni realna, da se torej tuje denarje napačno porabi. S svojim

dnevnikom

mislijo prvaki vse uničiti, kar je naprednega.

fantje. Cesar si je ogledal fante z zadovoljnim nasmehom in je dejal: „Zakaj se odtegne te porabne ljudi kmetškemu delu? Naj bi se raje dunajske postopake s svitlimi škornjami k vojakom poklicalo!“

Cesar Jožef II. je govoril razven svojega materinega jezika, pri katerem je zlasti dunajsko narečje ljubil, še latinsko, francosko, italijansko in ogrsko. Ali pri vsaki priložnosti je odlikoval nemščino. Ko je na neki veselici neko gospo vprašal, kako ji gre, mislila je ta, da mu mora po stari etiketi francosko odgovoriti. Cesar je postal vsled tega nevoljen in je rekel: „Zakaj ne govorite nemško? Saj smo na Avstrijskem!“ In jo je pustil stati. . .

Pa ne bo šlo! Tudi mi imamo dovolj naročnikov in tudi dovolj denarja, da bi lahko pričeli

„Štajerca“

vsak dan izdajati. Ali tega mi

ne storimo.

Kajti mi vemo prav dobro, da ljudstvo, namreč delavno kmetško, obrtniško in delavsko ljudstvo, sploh nima

ne časa ne denarja,

plačati in čitati naš list. Naše ljudstvo si vzame od nedeljskega počitka toliko časa, da zamore prebrati tedenski list. In to mu zadostuje. Zato bode „Štajerc“ tudi v bodočem letu izhajal le

enkrat na teden.

Ali izhajal bode redno in gledali bodemo, da bode vedno zagovornik

Ljudskih pravic

proti vsakemu izsesavanju, izkoriščanju in zatanjanju.

„Štajerc“

pa bode v bodočem letu tudi veliko več prinašal. Tudi slike bodemo listu pridjali, samo da ugodimo

Ljudski želji.

Kajti to smo že opetovano naglašali in tudi dokazali, da se nam nikdar ni šlo, ne gre in tudi ne bode šlo za

dobiček.

Vsakdo, kdor ve, kaj košta papir, tisek, stavljenje, znamke itd., ta mora tudi vedeti, da je

„Štajerc“ na pol zastonj!

In zato pozivljamo že danes vse prijatelje, člane, somišljenike, da naj pridobijo

čimveč novih odjemalcev

našega velepotrebnega lista. Mi bodemo i zana-prej prinašali gospodarsko potrebne stvari, politično merodajne dogodke, zanimive domače in tuje novice, leposlovne spise; — vedno pa bode „Štajerc“

nevstrašljivi bojevnik

za naše pravice.

Naročujte se tedaj, razširjajte list!

„Štajerc“

izhaja vsak teden na najmanje 8 velikih straneh in košta za Avstrijo za celo leto 3 K, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko (v zaprti kuverti) 4 K 50 h za celo leto; za Nemčijo 5 K za celo leto; za Ameriko 6 K za celo leto; za drugo inozemstvo razmeroma. Naročnina se plača naprej. Posamezne številke košajo 6 vin.

Vsi na delo!

Od ljudskega cesarja Jožefa II.

(Po „Landbote“.)

Cesar Jožef II. je opazoval nekdanj ekserciranje dragonskega regimenta. Videl je, kako je neki oficir surovo opsoval vojaka. „Gospod, Vi se pozabite!“ je zaklical cesar strogo; „ta vojak tukaj je istotako človek kakor Vi. On je Vaš brat, kakor je moj brat. Jaz nočem imeti, da bi se slabo ravnalo s tistimi mojimi podaniki, ki se žrtvujejo službi domovine.“

Nekdanj srečal je cesar Jožef II. večji transport rekrutov. Bili so sami krepki, lepi kmetški

Politični pregled.

Božično darilo za kmete. Lansko leto je dobilo avstrijsko kmetijstvo od državne zbornice božično darilo, katerega čuti še danes v nazadovanju svojega gospodarstva. In letos moramo poročati zopet o takem žalostem božičnem darilu. Ravno pred božičnimi prazniki je namreč avstrijska državna zbornica z enim glasom večine sprejela t. zv. „Ermächtigungsgesetz“, to je ono postavbo, ki daje vladi pravico, podaljšati nesrečno trgovinskopogodbo s Srbijo. Vlada je dosegla s tem glasovanjem veliki uspeh. Ali avstrijsko kmetijstvo je glede živinoreje zelo oškodovano. Tej postavi sledile bodoje kmalu trgovinske pogodbe z Bulgarijo in Rumunsko. Tudi te bodoje sprejeli. In potem se bode pač tudi dovolilo uvoz mesa iz Argentiniije. To bodoje smrtni udarci za avstrijsko živinorejo, ki se že doslej vsled nesrečne vladine politike ni mogla razvijati. Vbogi kmetje!

Glede bede na Koroškem, zlasti v okraju Velikovec, vložil je napredni poslanec Nagele v državni zbornici nujnostni predlog. Omenil je zlasti hudo pomanjkanje krme, ki je nastalo vsled suše in poškodovanje poljskih plodov po mrčesu. Predlog zahteva: 1. c. k. vlado se opozarja, da naj potrebne poizvedbe takoj preskrbi in da naj težko poškodovanim občinam iz državnega denarja takoj primerno podporo podeli. 2. Državnim organom se naloži, da naj se pri dviganju davkov ozirajo na žalostne razmere kmetov in da naj zavlečejo eksekucije davkov ali pa naj davka v posebnih slučajih sploh odpišejo.

Srbska vlada je sklenila, da se pridruži predlogu avstro-ogrske vlade, da se podaljša trgovinsko pogodbo z obema državama provizorično zopet za tri mesece. Seveda, kajti le Srbija ima od te pogodbe dobiček!

Srbija pred bankerotom. Listi poročajo, da stoji Srbija pred velikansko katastrofo, v kateri bode kraljevska družina skoraj gotovo izginila. Dolgovi so od lanskega leta za 50 milijonov frankov narasli, dohodki iz davkov in monopolov pa grejo nazaj. Vlada si hoče izposoditi 200 milijonov. Ali vsi poznavalci razmer trdijo, da se ne da pomagati.

Roparski umori na Srbskem. Vlada na Srbskem je vpeljala splošno ljudsko oboroženje. Vsled tega se je zvišalo število roparskih umorov. Pretekli teden se je na Srbskem zgodilo 31 roparskih umorov. Vlada je zdaj izdala odredbo, da se mora vsakega roparskega morilca na smrt obsoditi. Pravzaprav sliši srbska vlada na vislice, ker je tako bedasto orožje neizobraženim banditom v roke dala!

Dolgovi kralja Petra postajajo vedno bolj silni. Kralj ne more poplačati dolgove svojega sinčka Jurčka in je tudi ostavil plačila svojemu bratu princu Arsenu. Javnost ve za sledeče Peterčkove dolgove: 1 milijon frankov pri neki berolinski banki; 600.000 pri neki dunajski banki; 1¼ milijona frankov pri neki francoski banki. In tako „spufana“ kraljevska družina bi se rada vojskovala. Svoj dolg naj raje poplača!

Srbi — za vojsko. Iz Srbije se vrnivši general Lipowatz je izjavil ruskim oficirjem odkrito, da bode Srbija najdalje v dveh mesecih Avstro-Ogrski vojsko napovedala(?).

Boji na meji. 23. dec. korakala je v bližini Zvornika ob reki Drina avstrijska orožniška patrolja. Drina je meja proti Srbiji. Kar nakrat zadonijo na srbski strani zahrbtno streljati in eden avstrijskih orožnikov se zgrudi težko ranjen na tla. Orožniki so pričeli tudi streljati in so ubili dva Srba. Ne ve se še, je-li so bili to srbski kmetje ali vojaki. Vsekakor je položaj na meji zelo resen.

Srbski prestolonaslednik Jurček je sicer še moker za ušesi, ali dolga ima pa že precej. Listi poročajo, da znaša skupna svota njegovih dolgov 300.000 frankov. Večinoma je izdal ta denar v panslavistične namene za pripravljanje ustaje. Vbogi revolver-Peter, ali ne moreš svojega propalega sinkoto pošteno prelasati? Za take pobaline velja le — brezovka!

Od črnogorske meje. Listi poročajo, da je glasom nekega vojaškega pisma večja četa Črnogorcev prišla čez avstrijsko mejo, da bi poskusila zastupiti vse studence. Med prebivalstvom je velikanski strah. Voda iz vseh vodnja-

kov se je odposlala na Dunaj, da se jo preišče. Vsi vodnjaki so vojaško zastraženi.

Nemščina v angleških šolah. Letna konferenca ravnateljev višjih šol na Angleškem je sklenila predlagati, da se sviša število učenja v nemščini, ker je to priporočati iz idealnih in praktičnih vzrokov. Angleži, ki so svetovni narod, uvidevajo velikanski pomen nemščine, naši prvaki pa kot člani malega naroda so tudi nasprotniki nemščine.

Klerikalni napadalec. Francoskega predsednika Fallieresa je neki klerikalni nahujkanec na cesti napadel in tepel. Kakor znano, so klerikalci na Francoskem pravcati ustaši in delajo v potrebi tudi z revolverji in bombami.

Vinska kriza v Italiji. V Italiji so pridelali v poslednjih letih toliko vina, da ni pridelana množina istega v nikakem pravem razmerju z odjemalci ali konsumentii. V letih 1886 do 1890 so pridelali redno vsako leto približno 30 milijonov hektolitrov. Leta 1907 so pa pridelali 54 milijonov hektolitrov. Ker spečajo ali prodajo le 34 milijonov, ostaja jim 16 milijonov hektolitrov. Ker so pridelali preveč vina, je cena istemu zelo padla. Vina srednje kakovosti, ki so se prodajala poprej po 30—40 lir hektoliter, so padla na 12—15 lir. V državi sami ne spečajo nič več vina, nego so ga poprej, a tudi izvozi se ga ne bogve koliko več, nego poprej. Na zunanjih trgih jim delajo konkurenco francoska vina, a vrh vsega je bila odpravljena leta 1907 avstrijska vinska klavzula, vsled česar ostaja tam onih 872.000 hektolitrov vina, ki se jih je uvažalo prej v Avstrijo.

Nabirajte nove naročnike. Čimveč naročnikov bode imel „Štajerc“, temvečji bode in temveč vsebine bode prinašal. Vsak prijatelj naj stori svojo dolžnost! **Zahtevajte „Štajerca“** po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah, kjer zahajajo naprednjaki. **Vsi na delo za edini napredni ljudski list!**

Boji v Brežicah na Savi.

Te dni podali so napredni poslanci Marckhl in tovariši v državni zbornici interpelacijo glede nečuvane prvaške gonje v Brežicah. Tej velezanimivi interpelaciji posnemamo:

Neki konzorcij slovenskih ljudskih hujskačev je vprizoril proti mestni šparkasi v Brežicah bojkotni boj. V tem boju rabi seveda tudi najbolj nepošteta in zaničljiva sredstva. Žalibog v to pristojne oblasti proti temu hujskajočemu nastopanju ne delujejo dovolj odločno. Nasprotno, te ljudske hujskače se trpi in celo podpira v njih gonji.

Omenjeni prvaki konzorcij je pričel torej boj proti nemški šparkasi in to iz dveh razlogov: prvič zato, ker je šparkasa nemška in ker imajo prvaki edini cilj, uničiti in škodovati vsemu, kar je nemškega ali Nemcem prijaznega. Drugič pa zato, ker se je mislilo v oškodovanjem mestne šparkase zboljšati žalostni položaj prvaške posojilnice v Brežicah. Takega zboljšanja bi prvaška posojilnica nujno potrebovala. Kajti ta posojilnica ne stoji pod nobenim oblastvenim nadzorstvom. V svojem računskem zaključku za l. 1907 kaže prvaška posojilnica, da je splošno nazadovala in to glede števila svojih članov, glede naraščanja svojih vlog, kakor tudi glede svojih posojil. To naj dokazujejo številke! Leta 1907 je štela prvaška posojilnica v Brežicah na novih članih 363, na novih dolžnikih 668, na novih vlogah 973.466 K 56 h in na novo izplačanih posojilih 511.386 K 13 h. In eno leto pozneje (1907) je štela na novih članih 173 (za 190 manj kot prejšnje leto), na novih dolžnikih le še 413 (za 255 manj), na novih vložbah le še 701.654 K 04 h (torej za 271.812 K 52 h manj), na novo dovoljenih posojilah pa samo še 254.860 K 87 h (to je za 256.525 K 26 h manj!). V teh številkah se kaže velikansko nazadovanje prvaške posojilnice v Brežicah. Pri temu je treba še pomisliti, da ima prvaška posojilnica samo 20.000 K rezervnega sklada, nemška mestna šparkasa pa skoraj 3 krat toliko, to je 60.000 K.

V teh številkah se kaže vsa razlika med prvaško posojilnico in napredno mestno šparkaso! In edino zato skušajo prvaki tudi spodgrebsti vpliv nemške šparkase. Znani dr. Benko-Cvenkovič, ki je prišel v državni zbor, kakor Pilot v krščansko vero, je vložil vsled tega 14. p. m. interpelacijo, ki kar mrgoli neresnic in laži. Ta nesramni plod Benkovičevega jezovitizma se je potem razširjeval potom posebne, nepostavne izdaje zloglasne cunjje „Posavska straža“. V tej cunjji se napada na eni strani „Deutsches Haus“, na drugi pa šparkaso in sicer na tako falotski način, da ni za popisati. Kar se tiče društva „Nemški dom“, to prvaške lopove sploh nič ne briga. Brigajo naj se za svoje „narodne dome“ širom Štajerske, ki stojijo vsi pred polomom. Benkovičeva banda laže, da je „Nemški dom“ samo 160.000 K vreden. Res pa je, da ga cenijo strokovnjaki na 255.000 K. Zlagana je tudi trditev, da dolguje „Nemški dom“ mestni šparkasi brez hipotečnega pokritja 18.000 K. In zlagano je nadalje, da je šparkasa temu društvu 31.000 K posodila. Z eno besedo: — vse, prav vse prvaške trditve so nesramno obrekovanje. Vloge v mestni šparkasi so popolnoma varne in prvaška obrekovanja imajo edino ta namen, da bi oblast ogoljufala, vložnike vzemirila in šparkaso oškodovala. Ponavljamo pri temu še enkrat, da ima mestna občina Brežice jamstvo za vloge v mestni šparkasi, da je torej vsaka izguba naravnost izključena.

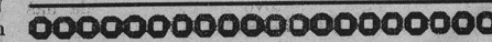
Potem navede Benkovičeva nemoralna cunjja sedem slučajev dovoljenja posojil. V teh cenii Benkovič kar „po svoje“ vrednost hipotek. Svoje advokatske račune zna Benkovič veliko bolje ceniti. . . . Res je, da znašajo dotične hipoteke sledečo vrednost: 11.400 K, 8.000 K, 40.000 K, 20.000 K, 6.000 K in 2.500 K. V vseh teh slučajih je dana za šparkaso popolna varnost in je temu še pripomniti, da raste vrednost hiš v Brežicah 5 let sem prav pomembno. Dokaz temu je zadruga „Lastni dom“, kateri načeljuje sam dr. Benkovič. Ta obstoji iz male hiše, katero je neka Marija Mrass l. 1903 za 15.400 K kupila in leta 1907 za 24.400 K prodala. V starih letih je narasla torej vrednost prvaške bajte za 9.000 K.

Prvaki naj bi torej le svoje „gospodarstvo“ opazovali. Zanimiv je v tem oziru „narodni dom“, ki je bil kupljen za 45.000 K. Danes je napisano v računu prvaške posojilnice, da je „narodni dom“ skoraj sedemkrat toliko, namreč 267.177 K vreden!!! Ali je to resnična vrednost? Ali je to sploh mogoče? Benkovič naj enkrat o tej zadevi govori.

Pa še nekaj števil iz „gospodarstva“ prvaške posojilnice v Brežicah. Hiša dr. Straška se je nakupila za 22.000 K; posojilnica jo je hipotečno obtežila z svoto 27.000 K. Realiteta št. 49 k. občine Trnje je bila l. 1907 kupljena za 1.800 K; posojilnica je dala isti dan nanjo 1.900 K. Hiša zakonskih Stolej se je nakupila za 4.000 K; prvaki „Lastni dom“ ji je posodil nato 7.400 K!!! In zdaj vprašamo: ali je to „gospodarstvo“?

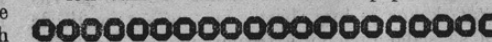
Taki ljudje, ki nimajo niti pojma o gospodarskem delu, ki mečejo s tujimi denarji okoli kakor svinja z otrobi, hočejo napadati in kritikovati fundirane resne napredne šparkase. Vložnikom mestne šparkase se ne more ničesar zgoditi. Prvaška podjetja pa bodoje začela pokati. . . .

Pametni ljudje gredo torej v napredna podjetja. . . .

Zima

je tu! Čuvajte nesrečne ptičke, ki so ji izročeni na milost in nemilost! Dajajte ptici hrano! Po leti vam bode vse stoterokrat poplačala!

Dopisi.

Iz ormoškega okraja. V mariborskem „Slov. sleparju“ je neko budalo pisalo v številki 49 na strani 4, da naš Velikonedeljski štacunar g. Škvorc daje med vs. mašo „Štajerca“ čitati in da ljudje tam ostajajo ter žganje pijejo. Kaj li

misi ta pokveka s tem? Da, ako bi se ravno kaj takega godilo, „Štajerca“ med sv. mašo brati, da bi bil to kakšni greh pri Veliki nedelji? Odgovorim mu: Ker čitajo po vesolnem svetu „Štajerca“ med sv. mašo, klerikalci, liberalci, lajki in popi, jih potisni v pekel. Ali ne znaš, da se sv. maše berejo v jutro od šeste ure do opoldan? Pojdi v večja mesta in prepričan boš. Torej pristevaj tudi sam svojo nogo glavo k tistim, ki med sv. mašo „Štajerca“ berejo, ker gotovo si ga predpoldan čital. H koncu pa še piše, da bi se dalo še marsikaj o gosp. Skvorcov povedati. Res se bi in to te jaz oblehotim. Torej: Gosp. Skvorc je pobožen katolik kakor vsa njegova obitelj, resničen, pravičen, potrpežljiv, ne častihlepen, pač pa močna podpora siromakov! J. M.

Sv. Tomaž pri Ormužu. Ljubi „Štajerc“! Kaj vse počenjajo pri nas tvoji sovražniki, naši klerikalci in podrepniki! Ako ne ubije eden drugega pa se obesi, ali se pa naje mišnice. Dne 8. decembra t. l. se je zastrupil zopet neki žganjepivec v naši župniji. Gotovo mu ti nisi tega kriv, kajti, kakor sem ga večkrat slišal da te je imenoval za „ptujsko krotko“, za „ptujskega hudiča“ in tako dalje. Bodi Bog usmiljen njegovi duši, ter naj pomaga ubogi vdovi in malim nedolžnim otročičom.

Kaplja pri Arnfelsu. Ljubi „Štajerc“, nekaj ti moram naznaniti iz naše fare. Pred šestimi letni je k nam privdral nek mežnarček; je komaj en meter dolg. Ta človek najraje obcuje z ženskim spolom in je kriv enega nezakonskega otroka. Po 3. mesecu je otrok umrl in mati je hotela otroka s konduktom pokopane imeti. Kaj se je zgodilo? Ko so otroka prinesli k cerkvi, pa ni hotel ne župnik in ne mežnar iti z mirščom na britof. Seveda, mežnar tega ni pustil, ker ni hotel biti oče. Ko je mati otroka potem hotela od cerkve iti, čakal jo je mežnarček pri vratih žagreda in jo je tam pretepaval ter jo ranil, ker jo je z marelom in z nogo pretepaval. To je bilo za tiste 3 mesece plačilo. Ta človek, ko je na Kapljo prišel, je bil reven, zdaj pa za celo faro hoče biti gospod. Ljubi gospod urednik, ta človek je na Kaplji veliko „Štajerca“ proč spravil; on je tudi mene nagovarjal, da ga naj pustim, tega pa jaz nisem storil. Prihodnjic več!

Iz Ragoznice. Srečno veselje v tem novem letu želim pisatelju v ljubljanskem listu. Tedaj mu svetujem, da naj se ne igra z menoj ker, veliko boljše kakor z menoj se raje igra s svojo materjo, da ne boš svojim starišem žalosti delal, marveč da boš vsaj svoji ljubi materi, katera je bila kot mati v veliki nevarnosti zavoljo tebe izročena, vsaj ta čas njenega življenja nekoliko veselja napravil. Ona pa te bode vse dni svojega življenja ljubila, kak svojega ljubljence — Nacelna. A. H.

Buče pri Kozjem. Priljubljeni nam „Štajerc“. Blagovoli sprejeti od svojega nepoznanega, a vnetega pristaša, par vrstice o naših „vzornih“ liberalcih iz našega kraja, ki se tako radi ponašajo se svojim „narodnjaškim rodoljubjem“, češ, mi, jedino le mi smo prijatelji ljudstva, le mi se žrtvujemo za blagor ljudstva. — Seveda so to samo besede in koliko se sme liberalnim besedam še verjeti, kdo se še ni prepričal? Posebno pri nas na Bučah, kjer vladajo veliki neredi, so nas žalostne izkušnje privedle do tega prepričanja. Samo en slučaj: Kakor povsod, tako je bila tudi na Bučah pošta odprta ob nedeljah od 9—12 ure predpold. Ker je pri nas vedno rana sv. maša, radi bolehnosti g. župnika, zato so farani zamogli ob enem spolniti svojo versko dolžnost, in iti tudi na pošto, kar bi sicer radi daljave gotovo ne storili. Toda naš poštar, ki je pravi, pravcati privrženec „osrečujoč“ dohtarsko-liberalne stranke — je nakrat sprevidel, da je potreba pri pošti reformacije, — postavil se je torej za „Reformatorja“. V pojasnilo: Naš poštar Wach, opravlja poleg poštne službe tudi gostilniško obrt. Ker pa ni povsod pričujoč, torej ne more biti ob nedeljah, ki ima največ gostov, v gostilni in v poštne uradu obenem. In ko sprevidi, da mu zaradi njegove odsotnosti v gostilni, gostilniški „kšeft ne gre več“, tedaj vloži prošnjo na pošto ravnateljstvo, naj mu olahkoči poštne službo s tem, da mu dovoli imeti pošto urad v nedeljo zaprt. Pošto ravnateljstvo mu je v toliko ugodilo prošnji, da

je sedaj poštar urad na Bučah od 11—12 ure odprt. Seveda, ta preuredba je velike koristi za poštarja-gostilničarja; toda če morajo pri tem kaj stranke trpeti, kaj mu za to mar? Seveda, ker je „ljudski osrečevatelj“, mora ljudstvo „osrečevati“ na jeden ali na drug način. Koliko sitnosti imajo sedaj stranke s pošto?! Prašamo Te g. poštar: Kaj misliš, je-li občinstvo zaradi pošte, ali pošta zaradi občinstva?! Ako se v kratkem ne povrne stari red na pošto, prosili bomo pomoči na merodajnem mestu in upamo, da naša prošnja ne bode „glas vpijočega v puščavi“. Ali razumeš?! Zakaj se v uradu tako surovo obnašaš napram tistim, ki ne trobijo v Tvoj rog, ter jim skušaš na vsak način sitnosti delati? Ako se bo to še nadalje godilo, poročali bomo prihodnjic javnosti o Tvojih „dobrih delih“, nad katerimi se bode svet zgražal. Kje se še nahaja človek, ki bi verjel priliznjem besedam liberalnih škrijev, ki gledajo le na svojo lastno korist, kajti nesebičnosti ni opaziti v liberalnih vrstah, dasiravno se liberalni „Nar. List“ v imenu svoje stranke, toliko ponaša z njo. Na svidenje! Zaveden mladenič v imenu več faranov.

Iz Koroškega. Zeppelin napravlja velike zrakoplove za vojsko. Jaz pa sem vstvaril majhen „luftbalonček“ za ogledovanje prvakov. Ljubi „Štajerc“, bodi moj spremljevalec na visokem potu! Prej da odjadrava čez hribe in doline, ne pozabi na krtačo —. Kaj ne, ljubi „Štajerc“, kako mirno in tiho se hujčkava naprej z mojim balončkom! Že se nama bliža velikan „Ober“ in kmalu priplujeva v luko na gori „Majcen“. To fri hitro od hriba do hriba! Zdej pa le paziva; sapo še spustim, tako, ffff —. Drživa se za ograjo korpica. Eden trenutek še; hoap —. Čolnici milega neba je trknil ob tla, tik zale kapelice pred — Lipejevega fotografa, ki je ravnokar nastavljal škatelco pred zbrane „čirfatarje“. Potem nekaj zašklebne — luftbalonček z dvema popotnikoma je bil portriran. To sliko bi še „kovači na Weitstach“ ne dobili od Lipeja, ker bi ta zavoljo nekega gospoda v B. najbrž rkel, da on ni fotograf in da zrakoplova še videl ni. Ljubi „Štajerc“, nama danes ni mar za Lipejevo „luftbalon fotografijo“, ker se nama tukaj na gori prijazno nudi krasna slika nature: panorama prelepe Cvetlične doline. Zarès je lepa ta dolina. V poletnem času jo kinčajo zlatorumena polja in zeleni travniki z nepreštetimi cveticami. V solnčnem žarku bliščeči biser — šumeča „Draga“ — povekša njeno lepoto in ji daje bogato rodovitnost. Nizko gorovje na severu brani mrzlemu vetru. Ob južni meji puhtijo gozdne stene, sveži zrak za njimi pa stražijo divjo-romantični stolpi visokih skalnatih planin. Ja ljubi „Štajerc“, naj le držijo večno stražo in pretijo prvaškemu sovražniku, ki že davno preži na ta lepi košček naše prelube domovine. Onkraj prelaza „Ljubček“ se zbirajo prvaški „srpi“ ter študirajo zvite napade, da bi ob priliki (morebiti že v vigradi) zamogli spraviti domačine v znani „belgradski rog“ in jih pobratiti z „črnogorskimi“ ovčijimi tatovi. Nekaj časa sem že sejejo prvaški poslanci, dohtarji in duhovniki, ljuliko sovraštva in razprtije med dolinčane, s prvaškim rubelnom pa podkupujejo posameznike kakor tudi cele občine. Zato ni čuda, da se vedno množi število onih političnih Efijaltoev, ki v prvaškem časopisu in ob volilnem času kažejo sovražniku pot skoz sotesko „Ljubček“ v našo domačo dolino. Pa kaj bom na dolgo tužno majko pel. Za danes končam z krepkim: „Fej, prvaški Efijalto!“

(Prihodnjic dalje.)

Na gori „Majcen“ na Koroškem. Ljubi „Štajerc“, splošni pregled na našo dolino je naravnost krassen in ni poštenega domačina, ki bi mu ne izbudil ta naravni vtis neki mili čut: domoljublje. In vendar se še najdejo ljudje, katerim je ta imeniten čut že davno umrl, ker drugače bi jih ne mogli najti v društvu prvaških izdajalcev, kjer se v Judeževi koči veselijo, ker so lahkomišleče brate v srbsko politiko vpregli in celo občinsko oblast takorekoč pod „tuyo oblast“ spravili. Balonček je že napihnjem, ljubi „Štajerc“, odriniva jo proti zahodu tja na vrh „Mačehe!“ Prav, da tudi veter iz soteske „Kajpaše“ moj zračni motorček tišati pomaga, bova pa prej najin cilj dosegla. Ljubi „Štajerc“, „Mačeha“ je

kakor zdaj vidiš tudi lepi prostorček za ogled naše doline. Nastaviva najine „perspetline“ na ono veliko vas, ki leži tik železniškega predora. Tam jo znajdejo vrli naprednjaki, ko jih število po otvoritvi zasebne prvaške šole, vidno narašča. Kadar bode spiral prvaški pop svojo hujškarijo v reki Stiks, bodo pa tudi njegovi podrepniki spoznali, da jih je minuli črnosuknež leta in leta za nos vodil. Tedaj bodo peli po gostilnah namesto „Hej Slovani“ le „Heil Rožani“. Marsikateri posili-prvak pa črnobelo prvaštvo ki se mu na jezik nastavlja že zdaj ostudno „ožmaha“. — Kaj pa je tukaj spodaj? To je tovarna za žreblje in žico. Cela okolica ima mnogo koristi od tega podjetja. Naj bi se kmeti in delavci vedno spominjali, da je nemški napredek v „Cvetlični dolini“ potrebnejši, nego prvaška politika in farško hujskanje, od katerih ni kaj odgrizniti. Zavoljo tukajšnega nemškega pevskega društva menda neki učitelj v „Š-Miru“ ropota Lorene, zakaj ne tožiš, če nisi ti oče gotovih „Mirovih“ člankov?! „Fiiii“ — zazvižgalo je, vlak drdra naprej po progi v izhodno dolino, hajd z balončkom za njim! Ha, došla sva ga, a on se vstavi v senci „pod goro“. Sto in sto nemških in slovenskih naprednih mož izstopi, ter gleda nekega „hausmastra“ v kuti, ki je povabil prvaško „inteligenco“ in njene kimavce, da bi Arnuževo prvaško bajto žegnali, pa niso prišli, ker jim je srce v hlače ušlo...

Podgorje v Rožu. (Lep patrijot!) Sprejeli smo in moramo brez opombe objaviti sledeči uradni popravek: „Štev. 229. Uredništvu „Štajerca“ v Ptuj. V zmyslu § 19 tisk. zak. zahteva podpisani, da sprejmete sledeči popravek z ozikom na Vaše poročilo „Podgorje v Rožu (Lep patrijot!)“ v štev. 50 Vašega lista z dne 13. decembra t. l.: Ni res, da „se mi ni zdelo vredno prirediti ob priliki 60 letnice velike maše in da je bila navadna maša“, res pa je, da sem opravil slovesno sv. mašo s „Te Deum.“ Ni res, da „sem po maši pustil luči ugasniti in odšel od oltarja“, res pa je, da še le po mojem odhodu od oltarja je mežnar sveče pogasil. — Župnijski urad Podgorje v Rožu, dne 17. decembra 1908. Jan Drunecki, župnik.

Novice.

Srečno novo leto

1909

želi vsem prijateljem

uredništvo in upravništvo „Štajerca“.

Kmeti — prodan in izdan! Opetovano že smo naglašali in dokazovali, da so prvaški državni poslanci le ponižni hlapiči vlade, ki jih zna vedno v svoj voz upreči, kadar se gre za vlado in proti ljudstvu. To so prvaki že ob priliki razprav glede avstro-ogrské nagodbe pokazali. Najprve so bili klerikalni in liberalni poslanci strastni nasprotniki avstro-ogrské nagodbe in v državnozbornem volilnem gibanju so opetovano povedali, da se bodejo proti nje borili. Ko pa je prišel odločilni trenutek, zbežal je hofrat Ploj v gostilno, namesto da bi glasoval proti vladi, klerikalni poslanci pa so bili celo tako politično predržni, da so naravnost za vlado vzdignili svoje roke... Slična, a še grša je bila ta prvaška komedija ob priliki obravnavanja dovolitvene postavé (Ermächtigungsgesetz) v državni zbornici. Kakor znano, daje ta postava vladi pravico, nadaljevati trgovinska pogajanja, odnosno podaljšati nesrečno trgovinsko pogodbo z Srbijo. Po tej pogodbi ima Srbija, ki stoji danes skoraj v vojski proti naši monarhiji, pravico, tvažati k nam velike množice zaklane živine in tekmovati na ta način z našo domačo živinorejo. Mi, ki dobro vemo, da je živinoreja edina panoga kmetijstva, ki donaja vsaj malenkostni dobiček in da pače kmetijstvo s svojo živinorejo, mi smo bili od začetka sem hudi nasprotniki srbske pogodbe. Tudi klerikalci so se

nekaj časa repenčili, kakor da bi hoteli vlado požreiti. Ali v trenutku, ko je bilo treba z glasovanjem zastopati kmetijske koristi, so prvaški poslanci na kolena padli in vladi roko poljubili. Pribito bodi sledeče: Ko bi vsi „kmetijski“ poslanci spodnje Štajerske glasovali proti tej nevarni postavi, bi ta padla. Ali medtem ko je na primer nemški posl. Malik, ki ni zastopnik kmetov, skvrila sta se alpa sta za vlado glasovala sledeča dva prvaška poslancina, katerih imena se je treba dobro zapomniti: Ježovnik in Pišek, obadva kmeta, ki sta izdala kmete. Ko bi Ježovnik in Pišek ne zakrivila tega izdajstva, ko bi vsaj Pišek glasoval s svojim gospodarjem Korošcem, potem bi nesrečna postava padla, kajti šlo se je le za en glas. Da „narodna stranka“ nikdar ni imela zmisla za kmetijske težnje, to nam je itak znano. Ali Roblek in Ježovnik sta izvoljena na isti program in od iste stranke; in vendar nista glasovala ednako. Klerikalci pa so navidezno glasovali za kmete. Ali ker se je šlo le za en glas, pokorili so se komandi dr. Zlindre in prodali kmete. Fej, fej temu postopanju! Kam vas vodi prvaška politika, vi nesrečni zaslepljeni kmetje!

Iz Spodnje-Štajerskega.

Dvojno obličje prvaške gospode se je te dni zopet pokazalo v sv. Barbari v Halozah. Kakor znano je tam voditelj „narodnjakov“ nadučitelj Ogorelec. Mož je strastni „Slovenec“, tako hud „Slovenec“, da bi najraje vse Nemce in vse naprednjake kar na žlici vode požrl. Tega mu seveda nikdo ne zameri. Kajti ako je vso politično modrovanje človeka obsegano edino v hujskanju proti nemštvu, potem se je takšni človek že itak sam sodil. Mi torej nimamo nič proti političnemu prepričanju tega gospoda. Čudno se nam le to-le zdi: Gospod Ogorelec je kot uslužbenec okrajnega zastopa dobil od načelnika g. Orniga mnogo dela, ki mu je prineslo mnogo tisočakov. Načelnik Ornig bi si takrat lahko poiskal družega človeka, kajti Ogorelec itak niti strokovno izobražen ni; poleg tega ima dovolj opravila kot nadučitelj. Ali v kljub temu je vzel g. Ornig Ogorelca in mu priskrbel na ta način lepe tisočake zaslužka. In potem? Za zahvalo je Ogorelec na nekem narodnjaškem shodu v sv. Barbari Orniga in okrajni zastop na najnesramnejši način sramotil in obrekoval. V obraz je bil ta človek gladek in prijazen, za hrbtom pa je že koval strupene pušice. Kako se že reče takemu postopanju? ... Ali omeniti moramo še drugi slučaj. Pred kratkem so vpriporili „narodnjaki“ v sv. Barbari neko tombolo. Za to tombolo so potrebovali daril. In glej, nakrat je izginilo vse „narodnjaštvo“ in vso sovraštvo proti Nemcem, nakrat so Ogorelčevci znali lepo nemško pisati in fehtariti pri nemških Ptujčanih v samonemških pismih. In nefehtali so precej. Na veselici pa se je zopet zbudilo „narodnjaštvo“ in pričeli so zopet psovati in obrekovati in bojkotirati iste Nemce, pri katerih so pred par dnevi fehtali. ... Oj ti blaženo prvaško narodnjaštvo! Koliko se te dobi za en groš? ...

Advokatski koncipijent dr. Dimnik je prišel na mesto dr. Kodermana kot koncipijent k odvetniku dr. Horvatu v Ptuj. Upamo, da dr. Dimnik ne prevzame žalostno politično dedščino Kodermanovo. Sicer nam je dr. Dimnik znan kot hud prvaški zagrizenec; saj je sin znane krčmarice „slovenske mamice“ v Trbovljah. Ali posvarimo dr. Horvata, ki ima gotovo precej nepravaške klientele, kateri bi se znalo končno preneumno zdeti, nositi svoj denar tja, kjer se redijo najhujši nasprotniki. Upamo, da bodo te besede zadostovale.

Verska blaznost. Kakor smo že v zadnji številki poročali, vpriporili so pobožni patri Sv. Jožefovega konventa v Celju pretekle dni v Hajdini pri Ptuj sv. misijon. Glavna vsebina pridig je bilo seveda hujskanje zoper vse, kar ni klerikalnega, zlasti pa zoper „Štajerca“. Bali smo se že naprej, da bodo ta misijon imel kakšne žalostne posledice. In res! Na nekega 18-letnega dekleta so pridigje tako globoko vplivale, da jo je prijela verska blaznost. Revico so pripeljali na ptujski kolodvor, od koder se je peljala v

graško norišnico. Kdaj bode vendar enkrat cerkvena oblast izprevidla, da se na tak način ne širi pravega krščanstva!

Premalo žegnane vode. 27. dec. prišel je v minoritsko cerkev v Ptuj neki pijanec in je pričel psovati in kleti, češ da je premalo žegnane vode. Policija mu je priskrbela prostorček, da si kri ohladi.

Razglas. Tekom I. četrletja 1909 postanejo neposredni davki na Štajerskem dotekli oziroma plačni v naslednjih obrokih: I. Zemljiški, hišno-razredni in hišno-najemninski davek ter 5-odstotni davek od najemnine onih poslopij, ki so prosta hišno-najemninskega davka in sicer: 1 mesečni obrok dne 31. januarja 1909, 2 mesečni obrok dne 28. februarja 1909, 3 mesečni obrok dne 31. sušca 1909. II. Občna pridobina in pridobina podjetb, podvrženih javnemu dajanju računov: 1. četrletni obrok dne 1. januarja 1909. Ako se navedeni davki oziroma pripadle deželne doklade ne vplačajo najkasneje 14 dni po preteku zgoraj omenjenih plačilnih rokov, tedaj morajo se plačati tudi zamudne obresti in sicer ne samo od državnih davkov, ampak v zmislu postavbe z dne 15. januarja 1904. I. dež. zak. broj 17 tudi od deželnih doklad, če skupna letna dolžnost na dotičnem državnem davku preseže znesek 100 K; zamudne obresti znašajo od vsakih 100 K dotične dolžnosti in za vsak zamujen 1:3 v in se morajo izračunati ter z davki vred plačati od dne, ki sledi zgor naštetim rokom do vstetega dne vplačila zapadle dolžnosti. Ako se davčna dolžnost ne vplača v 4 tednih po preteku plačilnega roka, iztirja se ista s pripadnimi dokladi in z doteklimi zamudnimi obrestmi vred potom predpisane prisilnega postopanja.

Mladi tatovi. V Ptuj je raznim trgovcem iz izloženih oken blaga v skupni vrednosti 80 kron izginilo. Policija je dognala, da so tatovi trije 11—12 letni šolarji. Dva sta odpirala z malim ključem izložbe, ta tretji pa je pazil. Lepa vzgoja!

Nogo odbil je kočarski sin Alois Močnik v radgonski okolici v prepiru tovarišu Antonu Dvorščaku s težko železno palico.

Z nožem v trebuh sunil je viničarski sin Franc Huis iz Kozlavl pri Ljutomeru svojega tovariša Antona Matekoviča in ga težko ranil.

Iz podstrešja je padla 70-letna vdova Marija Kramberger iz radgonske okolice in se tako težko ranila, da je umrla.

Zblaznelega Andreja Trafetta, ki je iz norišnice v Kranju pobegnil, so vjeli na Bregu pri Ptuj.

Mrtvo so našli v postelji dekle Ano Düschner v Radgoni. Govori se, da se je revica zastropila, ali dogmamo to še ni.

Umrl je v Loki pri St. Janžu dr. polje naš vrli somišljenik g. Franc Katz, posestnik in gostilničar. Poroča se nam, da je nesrečneža neki vojak z bajonetom sunil in tako težko ranil, da je umrl. Natančneje bomo poročali prihodnjič. Naj bode vrlému poštenjaku domača zemljaka lahka!

Morilka. V Šošanju je prišla te dni neka ženska k sodniji; roke, obraz in obleko je imela popolnoma s krvjo poškopljene. Povedala je, da je mater svojega lastnega moža umorila, češ da ni pred njo miru imela. Žensko so takoj zaprli in so šli orožniki iskati. Našli so res 60 letno kočarico Marijo Ivančič v svoji koči v Zavodni ležati na tleh. Cela glava starke je bila s čevlji razbita, koža z lasmi iz glave potegnena in po sobi raztresena. V groznih bolečinah je morala umreti. Morilka je znana pijanka, ki je imela vedno z drugimi moškimi opraviti. Vsled tega je živel v prepiru.

Iz Koroškega.

Prijatelji na Koroškem! Delujte z vsemi močmi, da se edini slovensko pisani napredni list „Štajerc“ tudi po Koroškem čimbolj razširi. V novem letu se bomo še bolj ozirali na koroške razmere in bomo čimveč mogoče gradiva iz Koroške prinašali. Ako ravno se je na Koroškem že mnogo za „Štajerca“ storilo, bi se dalo vendar še tisoče naročnikov pridobiti. Vpeljajte list tedaj v hiše napredno mislečih kmetov, obrtnikov in delavcev, vpeljajte list v gostilne, kjer zahajate. Tri krome na leto lahko vsakdo za svojo izobrazbo žrtvuje. Torej na delo!

Napredna zmaga. Pri občinskih volitvah v Malnici, ki so se vršile pretekli terek, so zmagali naprednjaki v vseh 3 razredih z veliko večino. Čast zavrednim volilem!

Šolske razmere v sv. Jakobu v Rožni dolini. „Frei Stimmen“ pišejo: Leta 1904 se je v sv. Jakobu po težkem 10 letnem boju ustanovila utrakvistična šola; le-ta je zdaj zopet v nevarnosti vsled slabotnega stališča vlade in šolskih oblasti napram prvaško-klerikalni stranki pod vodstvom znanega župnika Ražuna. Kako visoko cenijo tamošnji prebivalstvo utrakvistično šolo in od nje podeljeni nemški poduk, dokazujejo številke. Vkljub najhujšim napadom nasprotnikov obiskavalo je v začetku l. 1908 štiri razredni utrakvistični oddelek 280, trirazredni slovenski oddelek pa le 141 otrok. Zdjaj pa je prišla znana odločitev upravnega sodišča od pretekle spomladi, iz katere si lahko vsakdo čita, a kar hoče. Zdi se nam, da hočejo naše c. k. šolske oblasti to odločbo na ta način raztolmačiti, kakor da bi se zahtevalo za sv. Jakob le eno šolo in sicer čisto slovensko, ker se je pri zopetnem uresničenju utrakvistične šole nekaj napak zgodilo. Meniti bi bilo, da bodo šolska oblast le te napake odstranila, ter da bodo utrakvistično šolo pred napadi obvarovala. Ali čine! Naši nasprotniki in njih pomočniki hočejo te napake le popraviti, da odstranijo utrakvistično šolo in jo nadomestijo z čisto slovensko. In naše c. k. šolske oblasti se nameravajo pridružiti tem zahtevam pravkov. Razmere v sv. Jakobu so se v toliko spremenile, da se je to leto tam neko privatno šolsko poslopje sezidalo. To poslopje je baje lastnina slovenskih klosterskih sester v Mariboru in zemljišče je imela Ciril- in Metodova družba. To lepo poslopje, ki nosi napis „narodna šola“ in ki stoji prazno, je vzel krajni šolski svet v sv. Jakobu v najem in tam spraviš svoje 3 slovenske razrede. Krajni šolski svet, v katerem komandira župnik Ražun, zahteval je nastavljenje slovenske nune kot pomožne učiteljice na tej šoli. Klerikalni okrajni šolski svet v Beljaku se je pridružil temu zahtevanju pod pogojem, da se zagotovi obstoj utrakvistične šole in da se nadomesti napis „narodna šola“ z „ljudsko šola“. Kaj se je zgodilo? Nismo še zvedeli, je-li se je tema dvema pogojema ustreglo, ali slovenska nuna je zdaj resnično žena javni šoli nastavljena! To je prvi slučaj na Koroškem, da se rabi na javni, iz deželnih sredstev vzdržani šoli nuno. Ker je ta „sestra“ za sedaj nastavljena le kot pomožna učiteljica, torej provizorično, je imel okrajni šolski svet v Beljaku formalno za to pravico. Ali zdaj se kažejo na tej šoli v sv. Jakobu prav čudne razmere. Župnik Ražun ima takšni vpliv, kakor da bi bil šolski direktor. Mnogo ljudi to tudi misli in smatrajo to šolo za „njegovo“ privatno šolo, za katero vedno fehtari. Nekaj slučajev: Ražun se je podpisal v nekem naznanilu v „Miru“ kot „vodstvo narodne šole“. Vpisavati je pustil v to šolo že 14 dni pred postavnim časom, da bi s tem otroke k sebi privabil. Obljubljuje tudi prebivalstvu, da se bode v „njegovi“ šoli več nemščine poučevalo nego v utrakvistični. Tudi drugače pride lažje do cilja, kakor dokazuje to slučaj z nuno. Medtem se je Ražun posrečilo, da je spraviš naprednega šolskega direktorja Krebitz iz sv. Jakoba. Njegov naslednik Gornik je naprednjak, vodja slovenskega oddelka učitelj Bürger pa je gotovo duševno orožje župnika za njegovo voljo. Vkljub vsej hujskariji obsega utrakvistična šola tudi v novem šolskem letu 251 učencev, medtem ko jih ima slovenska le 160. Zdjaj se dela krajni šolski svet v sv. Jakobu zopet Nemcem prijazen in je sklenil, da naj utrakvistična šola tudi zanaprej obstoji. Ali očitno je, da je to le maneuver, da se hoče stvar le zavleči, dokler ne bodejo prvaški denarji bogatejše tekli. Vprašamo: ali so naše šolske oblasti res že tako starikave in slabotne, da takih razmer ne opazujejo? Ali nimajo poguma, da zagotovijo utrakvistično šolo, katero si želi tudi pretežna večina Nemcem prijaznih Slovencev? Ali hočejo pomagati, da se v vstopom železnice čez Karavanke v naši deželi panslavistično trdnjavo kot utrdba za bodočo jugoslovansko državo ustanovi? Ako se pomisli, kako milostno so se obnašala naša sodišča v času velikih „računskih pomot“ v sv. e

akobu, potem se čuti, da vpliva na šolska lastva tudi gotovi veter od „zgoraj“. Nezavoljnost raste vsled tega dan za dnevom. V poteku bomo poročali tudi o temu, kako se nekateri drugi slovenski šoli prav čudne razmere pi. Danes naj le opozarjamo napredno prebiilstvo zgornje Rožne doline, da naj pove svoje ališče glede šolske zadeve v sv. Jakobu. Ze pleti se je hotelo uresničiti gibanje za utrakvijo šolo. Ali pustilo se je to, ker se je upalo, a jo hode oblast sama varovala. To se pa ni odilo. Zato se mora voljo naprednega prebiilstva odločno izreči in se bode to potem ali čulo!

300 kron nagrade! Dne 5. novembra peljal je posestnik Andrej Koschat vulgo Jakob iz Kaplje na Dravi od sejma v Czakaturnu. V pariboru je opazil, da se mu je od neznanega zlonca telovnik prerezal in ukradlo denarnico z 600 K. Tatvina se je izvršila ali pri blagajni štaciji ali pa med potjo. Kdor bi vedel kaj tatuj, ki je morda zdaj v praznikih več denarja izdal, dobi 300 K nagrade.

Očetomoric. L. 1903 so našli vžitkarja Ivo Pečenik v sv. Andreju v Labude mrtvega v hlevu v posodi za vodo ležati. Ker je bil mož jači udan, mislilo se je, da je padel sam v posodo. Ali orožniki so stvar strogo zasledovali. 2. p. m., to je ob 5. obletnici zločina, je aretalo orožništvo sina umorjenega in njegovega apca. Obadva sta že priznala umor.

Boj s huzarji. V neki krčmi v Beljaku stal je hud prepir s civilisti in huzarji. Prišel stražnik, katerega je pa neki huzar s sabljo varil; nato je policaj ustrelil in vojaka težko nil. Prišlo je še več stražnikov in razvil se je avcafi boj s sabljami, pri katerem so bili vsi teleženci ranjeni. Konečno je vojaška patrolja izzarje aretirala.

Po svetu.

Najemnina na 1000 let. Občina Oderwits (aško) in graščak Glathe sta sklenila za 1.000 let pogodbo, po kateri je prepustil graščak obni vodno pravico proti enkratnemu odplačilu 10 K in letni odškodnini 24 K.

50 oseb utonilo je na črnem morju. Vihar preobrnil turško barko in mornarji so vtornili. **Iz revščine** se je poskusila kočarica Marija swald na Dunaju najprve vrat prerezati. Potem spila precej lugove esence in skočila iz 2. nadstropja na dvorišče, kjer je težko ranjena ležala.

Pozor, rudarji na Nemškem! Kdor bi kaj del, kje se nahaja in živi rudar Filip oršek, okroglo 27 letni oženjeni mož iz bovelj, naj bi blagohotno to materi naznanil. oršek je bil do zadnjega časa v Neumühlu am hein, Lehrerstasse 108. Nekaj mesecev sem dobiti nobenega odgovora več. Kdor bi kaj vedel, naj iz prijaznosti to njegovi stari materi ariji Goršek (Pettau, Steiermark, Bahnhofgasse naznani. Hvala mu v naprej!

Moriclec očeta in sester. V Meinzu umoril študent Racke svojega očeta in troje svojih brašenih sester. Vzrok groznega zločina je, da dobival od doma baje premalo denarja.

Velikanski potres v Italiji.

Iz spodnje Italije prihajajo grozovite vesti strašanskem potresu, ki je uničil celo rsto velikanskih mest in katerega tve so tisočeri ljudje. Potres je bil skoj enak onemu iz leta 1783, v katerem je šlo čez 30.000 oseb svojo smrt. Cela spodnja alija je uničena. V naslednem podamo glavne zvojavke, ki so danes (30. decembra) došle:

Dunaj. Iz Rima se poroča, da so 2 treni krasnega mesta Messina uničeni. Tiočeri mrtvi ležijo pod razvalinami. Podrlo je tudi več vojašnic. Vse brzojavne linije so retrgane. Iz ječ so hoteli jetniki pobegniti, ali ojaštvo jih je zadržalo. Morje je izstopilo in eglo kakor hiše velike valove na mesto. Neteča je prišla tako hipoma, da se je moglo le malo oseb rešiti. Po potresu je nastopila težka evihta.

Palermo. Neka iz Messine došla barka pripeljala 60 težko ranjenih oseb. Kvestor v Messini in njegovi sinovi so mrtvi, ravno tako refekt s svojo družino in poslanec Fulli. Škoda

v Reggio di Calabria in v Vila San Giovanni je velikanska. Iz Palermo prihajajo vojaki na pomoč.

Catania. Po poročilih iz Messine ubeglih oseb je mesto zdaj v plamenih. Več tisoč oseb je mrtvih. Tu-sem je dospel posebni vlak iz Messine, napolnjen z ubeglimi ljudmi, ki so od strahu skoraj blazni. Hotel „Trinacia“ se je podrl in pokopal 90 potnikov ter vsi osovbe.

Rim. Poslanec de Felice je poslal vladi telegram, v katerem pravi, da je mesto Messina popolnoma uničeno. Število ubitih oseb znaša skoraj 13.000. Med mrtvimi se nahaja škof mesta Messina in general Casta. V Palmi je 500 mrtvih. Od 200 colninskih stražnikov se jih je rešilo le 41, od 280 železničarjev le 8. Vse vasi v okolici mesta so uničene. Kralj je odpotoval na lico mesta.

Rim. „Tribuna“ poroča, da je našlo pri potresu v celi pokrajini najmanj 75.000 oseb svojo smrt.

Postava glede regulacije in odkupa gozdnih in pašnih služnosti.

(Konec.)

Tako je nastal od deželne zborna v letošnjem zasedanju sprejet osnutek postave o novi vrednitvi odkupa lesnih, pašnih in steljnih pravic in pravic za uporabo gozda, reguliranih v patentu, iz 5. junija 1853, drž. zak. štev. 130, kakor tudi varovanja pravic deležnih pri gozdih.

Osnutek obsega 42 §§ in lahko se reče o njem, da je kmetom prijazen. V prvem delu (§§ 2 do 9) obsega določbe, ki veljajo za nove regulacije. Te se morajo izvršiti na podlagi onih pravic do užitka, ki so se določile pri izvršitvi že večkrat omenjenega patenta iz leta 1853. Nova regulacija naj odpravi vse napake, ki obstajajo še iz leta 1853, naj uredi služnostno razmerje po današnjih potrebah upravičenca in obvezanca in zajamči pravico do užitka.

Ta nova regulacija naj obsega pri gozdnih služnostih: a) napovedbo kraja, kjer se dobivata les in stelja; b) čas napovedbe, nakaznice in odjemanja lesa in stelje; c) čas odjema; d) eventualno natančno označbo množine in kakovosti odjemanih logarskih produktov in njihove cene, če se naj zanje plača.

Pri pašnih služnostih naj ta nova regulacija obsega: a) nakaz pašnih prostorov sploh, kakor tudi za slučaj, če bi se pašna pravica omejila s pogodovanjem; b) čas, označbo in naznanilo zaprtja paše; c) napajanje in preganjanje živine; d) čas paše, število in kakovost živine; e) napravo plotov in les; f) napravo vzdrževanje potov, hlevov, posušitev, vodotokov, krčevin, zboljšavo paše in dovoljitev nastopov.

Pri logarskih pridelkih n. pr. lokalni komisar dovoli njih prodajo, oziroma da sme njih lastnik z njimi svobodno razpolagati.

Pri določanju kraja, kjer se naj vzameta les in stelja, predpisuje postava, da se naj lahko odvažata, pri nakazovanju paš pa, da se mora na njih lahko in nemo-teno pasti. Pravice do sekanja in izvažanja lesa, prevzema in dobivanja stelje pa se naj spremenijo v oddajo lesa in stelje, tako da morajo obvezanci upravičencem les in steljo spraviti na določen kraj. Tudi je poskrbljeno za to, da se lahko les za kurjavo in stelja eventualno nadomestita s čim drugim.

Drugi del postave zadeva odkup in obsega 13 točk (§§ 10 do 22). Tukaj hočemo navesti iz njih samo najvažnejše določbe. Služnostne pravice se lahko za denar ali zemljo popolnoma ali deloma odstopijo, če se s tem navadno gospodarstvo na obvezanem ali upravičenem posestvu ne spravi v nevarnost, ali če se ne oskodojuje s tem glavni deli deželne kulture. V denarju se naj reši le tedaj, če se potrebščine upravičencev ne dajo pokriti na kak drug način. Pri odkupu pravice do užitka v denarju se naj računa po letnem dohodku, od katerega se odtegnejo stroški, ki so potrebni za dotični obrat. O ceni se pogovore ali stranke med seboj ali pa se vzamejo lokalne povprečne cene zadnjih desetih let za podlago pri računu. V drugem slučaju določijo ceno izvedenci. Od letnega dohodka se odštejejo še eventualno upravni stroški, ostanek se pomnoži s 25 in ta znesek tvori potem odkupnino.

Odkupnina se naloži od kompetentnih oblasti ali v državnih papirjih ali v pupilarno varnih vrednostnih papirjih štajerske dežele in lastnik sme dvigati samo obresti. Le če gre za dedščino, ki se naj izplača bratom ali sestram, za hipotekarne dolgove, ki so ob času odkupa že bili na upravičenem posestvu, amelioracije, nakup in mobiliz, se lahko dvigne ta glavnic.

Če se reši služnost z zemljo, se vrednost določijo ravno tako kakor v prejšnjem slučaju. Paziti je treba samo na to, da se vrednost posestva, ki se odstopi, zaračuna po njegovi trajni vrednosti, to je sedanjih in oni, ki se še pričakuje. Pri tem se mora gledati tudi na to, da se posestva interesentov kolikor mogoče zaokrožijo.

Kako naj se varuje živino prehlada?

Da dobi živina katar in da se je poloti trganje, kriv je pri mehkužni živini večinoma

prehlad. Navadno se polotijo živine te bolezni, ako pride iz gorkega precej na mrzlo ali jo celo mrzla voda zmoči, posebno pa tedaj, ko je izpostavljen posamezni del života dalj časa prepihu, stoji v bližini mrzlih predmetov, če pije mrzlo vodo ali požre premrzlo klajo.

Ako je na onem mestu, ki je izpostavljen prehladu, tak organ, ki je občutljiv, zbolil pri najmanjšem mrazu in na onem delu života se pojavijo znaki bolezni. Ako brodi na primer več konj, ko so se segreli po mrzli vodi, dobi eden teh revmatično trganje v nogah, drug bronhijalni katar, tretji grizo, ali če stoji dalj časa na prepihu, eden koliko, drug nahod, tretji vnetje grla, četrti pa, ki je utrjen, ostane popolnoma zdrav.

Vselej ni mogoče preprečiti, da bi se živina ne prehladila, tako na primer, kadar jo zaloti nenadoma zelo mrzel veter ali dolgotrajna ploha. Sicer se pa lahko prepreči, da se živina ne prehladi, ali vsaj omeji močan prehlad, ako so jo ogrne z gorko odejo, se jo spravi pod streho itd.

Pogostoma pa se prehladi živina v hlevu samem in preprečilo bi se to lahko marsikdaj. Če nima hlev dovolj in pravih odduškov, odpro se mnogokrat okna in vrata, ki si stoje navskriž, da bi se odpravila soparica in smrad iz hleva in potem piha na gorko živino mrzel zunanji zrak. Tak hlev ni za živino in zboleti mora v njem, če je še tako utrjena.

Kakor smo že omenili, gre se tu večinoma za delno ohlajenje telesa, kar se dogodi lahko na različne načine. Najslabše je za živino, ki ima stajo poleg kakih vrat, ki vodijo na prosto ali poleg stene, kakor tudi, če stoji živina na neprimernem, mrzlem ali celo mokrem tlaku. Če že mora biti staja za živino ob kaki steni, naj se dene ob zidu vsaj deske, slamnatte odeje ali pokrije zid s kakim drugim slabim prevodnikom toplote, da se jo vsaj od te strani obvaruje mrzloti. Mlada živina, teleta in jagnjeta, vležejo se najraje k zidu in tam se nalezejo boleznim, da jih trga po životu, jagnjeta ohrome itd. V takih pregrajah, v katerih je zaprta v hlevu mlada živina, naj se pokrijejo stene na vsak način z deskami, kajti prepreči se s tem tudi griza, ki se poloti mladine, ako liže zid. Mlada živina liže namreč posebno rada stene ali zid v hlevu, ker se nahaja na njem vedno nek puh, ki ni drugega nego apneni solitar. Solitar pa provzroča pri mladi živini drisko, ki provzroči, če se jo zanemarija, celo smrt.

Prej navedene bolezni se polotijo živine tudi tedaj, ko se ji pozimi premalo postelje. Tako štedenje ni na mestu, ker je živini na kvar. Če leži živina o toplem letnem času na golem tlaku ali tleh, se ji trebuh preveč shladi in včasih tudi premoči, kar ji provzroči potem drisko in katar. Če tlak ni neprodiren, je pod njim zemlja vedno mokra, vsled tega pa je tlak vedno mrzel, posebno pa pozimi. V takem slučaju, in pa kadar ni tlak gladek in raven, naj se močno nastilja, ker se stelja, ki je na tenkem, prehitro umaže in premoči. Nekateri nastiljajo konjem le zvečer, po dnevu pa stoji konji na golem tlaku. Pri konjih, ki delajo, je pa to napačno, kajti ti potrebujejo po zaužitju krme počitka. Na trdem ali celo luknjastem tlaku se pa konj ne more odpočiti in to se pravi konje trpinčiti. Na vsak način naj se toraj živini pozimi nastilja bolj na debelo.

Da se živina tako brž ne prehladi, je najbolje, če se jo skuša utrditi uže v njeni mladosti. Živina, ki biva vedno v gorkem hlevu, se pomehkuži, zato je dobro, če se jo spusti vsak dan v kako ograjo na prosto ali pa če se jo žene na pašo. Na prosto pa naj se jo spušča tudi pozimi in sicer vsaj za nekaj ur. Mraz, pa tudi veter živini, ki je pod milim nebom, ne škoduje, ker obdaja njeno truplo od vseh strani enako gorak zrak. Živina, ki je pogostoma na prostem, ne občuti mraza tako, kakor ona, ki je večinoma zaprta v hlevu, pa tudi ne sili v hlev kakor poslednja. Če se hoče živino utrditi, ravna naj se pametno in previdno. Če je zunaj deževno in mrzlo vreme, naj se jo spravi pod streho, ker drugače, namesto da bi se utrdila, zbolil in morda celo pogine. „Kmet“.

Gospodarske.

Ako sadno drevje bujno raste, a nič ne obrodil, naj se skoplje pod njegovim kapom krog in

krog 60 cm globok jarek ter preseka vse korenine, ki se pri kopanju razkrijejo. Nato naj se dene v izkopan jarek kompost ali gnojna zemlja in ga zasuje z izmetano zemljo. Ker ima drevo presekanke korenine, ne dohaja vanj več prejšnja množina soka, zato prične nekako pečati in nastavlja mesto lesnih, cvetne mladike oziroma popke. Na mestu, kjer so bile prej korenine, katere dobe potem za razvoj cvetja odnosno sadja dovolj hrane v jarku.

Na kak način se da ohraniti zelena ali čeler do pozne spomladi? Ko nastopi mraz, naj se zelena izkoplje, odbere najdebele korenine in ji skrajša korenine na dva prsta ali kake 4 cm. Obere naj se ji tudi nekoliko zunanjih listov, da ne bo prebohotna. Tako pripravljeno zeleno naj se nese potem v kak zaveten in suh prostor, jo tam razširi in pusti en dan, da se nekoliko osuši. Nato naj se napravi v bolj suhi in svetli kleti kakih 15 cm visoka lešica iz peska. V lešico naj se prisuje v vrste zelena, sicer pa ne preveč na gostem. Dokler je zunaj mrzlo, pusti naj se okna zaprta, kadar pa postane toplejše, naj se okna odpro.

Kako se ima pripraviti korenstvo za krmo? Sicer žre živina peso, repo in korenje tudi, če ni razrezano, vendar je boljše, če se isto razreže in pomeša med drugo manj tečno krmo. Če se korenstvo razreže, ni se bati, da bi pogoltnila živina kar celo ali se pri tem morda celo zadavila, ker je nekako primorana prežvečiti ga poprej. Razreže se ga lahko s skrivcem na tanjše in daljše razrezke, kdor ima pa več glav živine, stori najbolje, če si nabavi stroj za rezanje korenstva. Boljše je, ako se razreže korenstvo na večje kose, ker se majhni kosci laže pokvarijo. Razreže naj se vsakrat le toliko, kolikor se istega dne porabi, kajti razrezano korenstvo rado gnije in plesni in tako živini potem škoduje.

Stare, trivoglate pile, iz najboljšega angleškega jekla, ki se rabijo za brušenje žag, se porabijo lahko za rezanje šip. Ako se tako pilo na gornjem koncu odlomi, postane tako ostra, da se reže z njo lahko steklo. Ko se obrabi ali postane topa, odlomi naj se jo v novič.

Kravo, ki breca, prodaja marsikateri živinorejec v ceno, ker jo ne more tega odvaditi. Ako ni vime zateklo ali niso sesci ranjeni, je brcanje le grda razvada. Taki kravi naj se dene o molži v smrček ščipavka, po končani molži naj se ji ga pa odvzame. Ščipavka naj bo podobna oni, kakoršna je navadno na drogih, ki se rabijo zato, da se pelje bika iz hleva.

Starost ovac se spozna na zobeh. Ovcu zraste v prvem letu vseh 8 prednjih zob ali sekavcev. Ti zobje so manjši od poznejših in se zovejo tudi mlečniki, niso stalni, ampak izpadajo polagoma in na njihovem mestu zraste drugi stalni zobje, ki so podobni lopaticam. V 2. letu izpadeta namreč oba na sredi čeljusti in tam zraseta dva druga ali lopatici. V 3. letu izpadeta druga dva majhna in sicer na vsaki strani po eden in tam zraseta drugi dve lopatici, tako da ima ovca na sredi štiri lopatice in po dva mlečnika na vsaki strani. V 4. letu ima šest lopatic in še po en mlečnik na vsaki strani. V 5. letu ima osem lopatic, ki dorastejo v 6. letu popolnoma in takrat doraste tudi ovca.

Za senco pri gnojnikih najbolj pripravna so taka drevesa, ki podnesejo mnogo gnojja, rasto hitro, napravijo veliko in košato krono in ozelene zgodaj spomladi. Tako drevo je navadna in srebrna topol. Slednja ne ozeleni sicer prav zgodaj, prenese pa mnogo gnojja. Ako je gnojnik obzidan, vsaki naj se drevesa 1 1/2—2 m od zida, ker drugače prodrejo korenine prehitro skozi zid in ga porušijo. Če gnojnik ni obzidan, naj se dene na ono stran jame, ki je proti gnojniku, par starih desk pokonci, da ne bodo silile korenine v gnojni kup. Za sajenje krog gnojnikov je dobra tudi širokolistna lipa, divji kostanj, oreh in murva. Murva ima pred drugimi to prednost, da se da izgojiti tudi na latnik in daje mnogo listja, ki se v jeseni osmuka, posuši in kuba potem za prešiče. Smukati pa se ga mora za kakim dežjem, ker drugače je preveč prašno.

Krtico se prežene in pokonča najlaže z ogljenčevim žveplecem. Napravi naj se kepa iz navadnega sivega pivnički polije z ogljenčevim žveplecem, dene v luknjo krtišča in potisne s kakim kolcem kolikor mogoče globoko v rov. Nato naj se vsuje na luknjo lopata zemlje, ter jo močno shodi z nogami. Ogljenčev žvepec, ki je jako hlapen, se vrine po rovu in pomori ali vsaj prežene krtice, ki se nahajajo v istem. Ko se to dela, je treba paziti, da ne pride v bližino ogenj, da celo smodke in pipe ni smeti prižgati, ker se ogljenčev žvepec na hip užge. Ako ostane po dovršenem delu kaj tekočine, naj se jo ne nosi domov, ampak zlije naj se v kako luknjo v zemlji in zasuje z zemljo.

Čilski solitar se lahko meša s superfosfatom in z vsakim takim gnojilom, katero nima v sebi snovi, ki bi vplivale razkrojvalno nanj. Meša se ga toraj lahko s Tomaževu žlindro, ker se nahaja v solitru dušec v taki obliki, da ga žlindra ne more pregnati. Nasprotno se pa ne sme mešati žvepleno kislega amonijaka s Tomaževu žlindro, ker se nahaja v poslednji tudi nespojeno apno, ki izžene del amonjakovega dušca.

Davica pri prešičih. To bolezen dobe prešiči, ako se prehlade. Prehlade se najlaže, ako so vroči in pijejo mrzlo vodo ali zlezajo vroči v premrzlo vodo. Prešiči, katerih se je lotila ta bolezen, držo glavo seclahlipajo, so hripavi, kašljajo, požirajo težko, ter se včasih celo zaduše. Trese jih mrzlica, zakopajo se v stelo in žro prav malo. Ko zbole, naj se jim vrže v oblogo 30 do 40 gramov glauberjeve soli. Vrat naj se jim namaže vsak dan večkrat z zmesjo obstoječo iz 2 delov olja in 1 dela salmijakovca. Navadno ozdravijo v 6—8 dneh.

Plemenskemu biku naj se ne poklada nikdar pretečna krma. Daje naj se mu je dobro seno in oves, nikar pa ne močnate obode. Če ga ni mogoče gnati poleti na pašo, pomeša naj se mu med seno-svežo deteljo ali travo. Poklada naj se mu obenem nekoliko tečne klate in sicer je najbolje, če se pomeša med rezanico suh ali pa namočen oves. Kakor se ne sme dajati biku pretečne klaje, tako se mu ne sme dajati tudi take, ki bi ga preveč razburila, kakor je n. pr. ž.

Da se purani opitajo, zadostuje, da se jih zapre v kak ograjen prostor in jim daje otrobe ali turšično moko, zameseno z vodo, kuhan in zmečkan krompir in turšico. Še hitreje se opitajo, ako se jih štopa s cmoki in orehi. Vzame se vsakega posameznega purana med noge, napravi cmok iz otrobov, moké ali kuhanega krompirja, odpre puranu kljun in potisne cmok za cmokom v goltanec, dokler ni gožun poln. Po vsakem cmoku naj se nekoliko počaka, da ga žival požre. Dvakrat ali trikrat na dan naj se mu potisne v goltanec tudi nekaj orehov, tako kakor cmoke. Ko se mu potisne oreh v goltanec, treba je po goltancu nekoliko pogladiti z roko, da gre oreh laže v gožun. Dasiravno so orehi

trdi, omeščajo se v gožunu in zginejo iz njega 15—20 minutah.

Ako trava na pašnikih slabo raste, naj se pašnik s Tomaževu žlindro in kajnitom. Če po mestih usiha ali se zgublja, naj se ona mesta povlečejo z brano in obsejejo nato s travnim semem. Ni ravno neobhodno potrebno, da se travno seme ampak zadošča, da se senene pleve, ki izvirajo ob brega sena, presejeje na reti ali rešetu in poseje one, ki je padlo skozi rešet. Po onih mestih, kjer se je pozgubila ali jo dušila tam rastoči plevel, naj se vce, nekoliko čilškega solitra ali pa polije nekoliko gnoj. Po čilskem solitru in gnojnicu trava bujno raste, plevel in ga zaduši. Če se tako ravna, zboljša se t v malo letih.

Loterijske številke.

Gradec, dne 24. decembra: 17, 49, 4, 87, 97, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200.

Trst, dne 19. decembra: 8, 27, 73, 83, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Ob novem letu

ko nočete kuhati mesa v juhi, vam ni treba pri-manjkovati goveje juhe; kajti **MAGGI**jeve kocke za juho po 6 vinarjev dajo takoj —samo z vrelom vodo polite— gotovo govejo juho, ki je doma skuhani popolnoma ednaka. Ali pazite natanko na ime **MAGGI** in na varstveno znamko (križnata zvezda). Kocke brez teh znamenjvov niso **MAGGI**jeve.

Hans Wouk
veletrgovina z mešanim blagom

ov Poličanah
želi vsem svojim prijateljem in znancem obilo sreče

v novem letu!

Josef Presker
trgovina z mešanim blagom in z deželnimi produkti
v Zrečah pri Konjicah
vošči svojim zvestim odjemalcem
srečno novo leto!

Išče se oženjeni konjski hlapec
ali pa majerski ljudje h konjami. Več se izve iz prijaznosti v žganjetoču preje Kaiser v Ptuj.

Razpisuje se služba občinskega redarja
v Trziču (Neumarkt) na Gorenjskem. — Plača na leto 1000 K, in uradna obleka. Redar mora biti večš nemškega in slovenskega jezika. Nastop službe lahko takoj, želi se čimpreje. Prošnje naj se vložijo pri podpisanim županstvu. **Zadnji rok 10. januar 1909.**
Županstvo Trzič na Gorenjskem,
dne 24. decembra 1908.
K. B. Mally, župan.

Nova štacuna!
Herrengasse 8
Anica Ackermann roj. Pevec

Skozi 40 let sta imela moj oče in moja mati urarsko delavnico v polno zadovoljstvo kupcev. Prosim tedaj tudi jaz kot hči, ki ima tudi strokovno znanje in je otvorila urarsko delavnico prodajalno pod vodstvom pridnega delovodje, ki je delal v velikih domačih in inozemskih delavnicah, da me cenjeni blagovoljci v mojem podjetju podpirati. Obljubujem, da prejmem svojim kupcem v vsakem oziru ustregla in to z najboljšim inim cenejšim blagom. Vse reparature ur se v naši delavnici najosve v in najhitreje izvršijo. Želim vsem svojim kupcem

veselo novo leto!
Prodajam tudi vre vrste ur dobro in po ceni s 3-6 letno garancijo. — Za mnogobrojni obisk prosim

Anica Ackermann roj. Pevec
založna ur, delavnica za reparature ur
Ptuj, Herrengasse 8.

Svarilo pred osleparjenjem

Opozarjam cenjene čitatelje tega lista da posnemajo tuji v zadnjem času pet moje inzerate ter da prodajajo vadne plehnate ure, ki se jih dobi vsod po K 3.—, kot prave „železni Roskopf“. Prave „železni Roskopf“ ure, katere prodajam že mnogo let polno zadovoljnost c. k. državnih kmetnic, se dobio le z zgorajšjo varstveno marko po moji firmi in so vsa čimpi naznanila navadnega sleparjenju. Moja originalna „železniška Roskopf“ kosta brez sekundnega kazalca K 7 z s sekundnim kazalcem K 8.—, s 3 letno garancijo. Se pošlje po povzetju

Max Bühnel, Dunaj
IV. Margaretenstrasse 27/27
urars, sodn. zaprta. cenilnik in strokovnjak
Katalog s 5000 slikami zastoj in šitine prosto.

Išče se za takojšnji vstop zanesljivi hlapec
k 2 pridnoma žrebcom. **Josef Krassnitzer**
p. Weizelsdorf na Koroškem.

ad št. 44931
II 6576 1908

Razglas.

Štajerski deželni odbor je sklenil, da v svrhu temeljite izobrazbe viničarjev v ameriški trsnikulturi in v delih sadno-drevesne šole ter v uresničenju sado- nosnikov in ravnanju z njimi priredi tudi leta 1909 po eni stalni viničarski tečaj in sicer na:

1. deželni sadjarski in vinogradniški šoli v Mariboru;
2. deželni viničarski šoli v Silberbergu pri Leibnici;
3. deželni viničarski šoli v Ljutomeru;
4. deželni viničarski šoli v Zgornji Radgoni;
5. deželni centralni trsni šoli v Skalici pri Konjicah.

Ti tečajji pričnejo s 15. februarjem in končajo s 1. decembrom 1909.

V Mariboru	se bode	14
" Ljutomeru	" "	12
" Zgornji Radgoni	" "	16
" Leibnici	" "	24 in
" Skalici pri Konjicah	" "	12

sinov posestnikov in viničarjev sprejelo. Le-ti dobijo na imenovanih zavodih prosto stanovanje, polno hrano, poleg tega pa mesečne plače 8 kron. Izobrazba v teh tečajih je v prvi vrsti praktična in le v toliko tudi teoretična, v kolikor je to za predelavce in samostojne viničarje neobhodno potrebno.

Po končanem tečaju dobi vsak udeleženec spričevalo o svoji porabljenosti. Za sprejem v enega teh tečajev vpslati imajo udeleženci svoje koleka proste prošnje do najkasneje 10. januarja 1909 in sicer deželnemu odboru.

V tej prošnji je izrecno opomniti, na kateri preje omenjenih viničarskih šol želi prosilec vstopiti in je prošnjam priložiti:

1. dokaz o dokončanem 16. letu življenja;
2. nravnostno spričevalo, katero mora biti od župniškega urada potrjeno;
3. Zdravniško spričevalo, da ne trpi prosilec na nobeni nalezljivi bolezni;
4. odpustno spričevalo iz ljudske šole.

Pri vstopu se morajo prosilci zavezati, da ostanejo neprenehoma od 15. februarja do 1. decembra 1909 v tečaju in da se bodejo pokorili vsem v svrhu izobrazbe podanim naredbam deželnih strokovnih organov.

Gradec, 24. decembra 1908. 12

Od štajerskega deželnega odbora.

V ptujskem mestnem soparnem kopališču

se dobijo odmahmal kopele s hlapanom po sleden- jih jako znižanih cenah. Vsak navaden dan ob 1 uri popoldan in vsake nedelje in vsak praznik ob 1/2 uri predpoldan za 60 vin. (30 kraj- carjev.) 378

Vodstvo ptujkega mestnega kopališča (Pettauer Badeanstalt).

Čevlje!

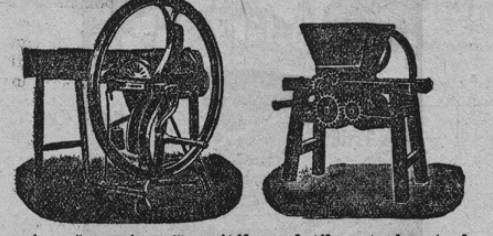
Priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih obuval, kakor moških, ženskih in otročjih čevljev domačega in tovarniškega dela po vsakovrstni ceni. Vse to se dobi in kupi pri gospodu **Ivan Berna**, Gospodska ulica št. 6 v Celju. 408

Učenci

in s. 1 kolarski, 1 kovaški in 1 sedlarski ter lakirski se sprejmejo s 1. januarjem 1909 v fabriki vozov g. **Franz Pergler, Marlboru**, Mühlgasse 44. 821

Fabrika kmetijskih in vinogradniških mašin

Jos. Dangl's nasled. v Gleisdorfu (Štajersko)

priporoča najnovije vitale mlatilne stroje, stroje za rezanje krme, šrot-mline, za rezanje repe, roller za koruzo, sesalnice za gnojnico, trijerje, stroje za mah, grablje za mrvo, ročne grablje (Handschepp- und Pferdeheuren) za mrvo obračati, stroj za košnjo trave in žitja, najnovije gleisdorfske sadne mline v kamenitih valčkih zacinane, hidravlične preše, preše za sadje in vino. (Orig. Oberdruck Differenzial Hebelpresswerke) patent „Duchscher“, dajo največ tekočine, se dobijo le pri meni. Angleške nože (Gusstahl), rezervne dele, prodaja mašin na čas in garancije. — Cenik zastoj in franko.

!!Puške!!

Lancaster od K 26—, flobert-puške od K 8-50, pištole od K 2, samokresi od 5—. Popraviljanje po ceni. 587
— Cenik s slikami franko. —

F. Dušek, Opočno
št. 104 na državni železnici, Češko.

Mlin in kovačnica z gostilno

in malim gospodarstvom v trgu Vuzenice (Saldenhofen) se po ceni prodaja. Cena 15.000 K. Vpraša se pri g. **Essig v Vuzenici** (Saldenhofen).

Srčna voščila za novo leto

vsem svojim odjemalcem želi

Johann Kos

govec, Celje na kolodvorskem trgu (Bahnhofpl.)

Kolo za vodo

Wasserradgründl

3, krogljo, 5 m dolgo, 50 cm. debelo, staro, v obrem stanju, primerno za žago na vodo, bi hotel kupiti g. **Franz Cleinschich, Twimberg** na Koroškem. 7

Pohištva!

veliki zalogi, kakor tudi strace, divani, otroške postelje, posteljne vloge, podlavinke itd. itd. po najnižji ceni, tudi na obroke, priproča P. Streber v Mariboru, Getthofova cesta 23. 642

Posestvo

veliko, lepo, krasna lega, pri glavni cesti, 1 uro od mesta, na prodaj. Hosta in fundus, vse v prav dobrem stanju. Vpraša se pod „Progo gemist verain Nr. 11“, poste restante Celje. 804

Viničar

delavskimi močmi, ki so možni delati nove nasade, se rejme. Naslov pri upravi „Štajerca“. 818

Kupil sem **4.000 ur-budilnic** od fahitne firme; preje K 4—, zdaj K 2-40 komad s 3 letno garancijo. Pošlje po naprej plačilu (tudi marke) Max Böhmel Dunaj IV. Margaretenstrasse št. 27/27. 752

Pridni pekovski učenc

sprejme na tri leta v učeno zelo dobro hranilo in tudi leko dobiva pri meni. Job. Fer, pekarija, Mürrzusschlag (Obersteier). 822

Neki rokodelec

(kovaški) želi pridelati v delo pri kakem veleposestniku na deželi. Več se podlej pismeno dogovori. Naslov pove uredništvo tega lista. 10

Učenka

stariša od 15 do 18 let, ki laži govori nemško in slovensko, ni k sprejme v neki trgovini z la in sanim blagom v Celju. Več govore uprava „Štajerca“. 811

Priporočam najboljšo izdelane harmonike, zelo glasne in močno narejene. Delavnico imam še zmiraj tam kot je bila. Franc Boršek, na Bregu pri Ptujju, Štajersko. 1

gostilna z posestvom

Koroškem pri farni cerkvi ob železniški postaji ter tudi zraven premogokop, oddaljeno samo 2 postaji Celovca. Hiša je ednonadstropna poleg je naravna oostorna skalna klet, kar bi bilo pripravno za črtega vinogradnika ali vinskoga trgovca. Kupci naj se dogovorijo obrniti na upravništvo „Štajerca“ v Ptujju.

Lepo posestvo

proda, 1 uro od Maribora, obstoji iz 4 stanovalnih hiš, 4 gosp. a druž. slopi, 3 oralov vinograda, 12 oralov izprašenega gozda, drugo e. konosniki travniki in polja, na lepi cesti, lahki dovoz, z živino K 7—, z moštom in krmo; cenilna vrednost 40.000 K. Polovica 3 leko ostane. Vpraša se pri g. Georg Lendler, Maribor, Kärntnerstr. 819

Prilični nakup!

ostilna s prenočišči „Elefant“ v Ptujju, obstoječa iz 14 sob za tujce, 1 velike ameriške ledene kleti, hlev za konje in svinje, se takoj iz proste roke za 3.000 K prodaja. Naplaček (Anzahlung) 1.000 K. Prevzame se lahko s 15. pronicem 1909. Več se izve pri lastniku g. **R. Wratschko**, štacunar v Ptujju. 823

Gospa **Maria Weiss** roj. **Wisiak** daje v svojem lastnem kakor tudi v imenu družin **Wisiak** in **Zelenka** vsem sočutnim prijateljem in znancem globoko žalostna na znanje, da je nepričakovano prominul njen iskreno ljubljeni, nepozabljeni soprog odn. zet, svak in stric, gospod

ALOIS WEISS

bivši mesarski mojster, restavrater in hišni posestnik,

kateri je v četrtek, dne 24. decembra 1908 ob 1/22. uri zjutraj po daljši bolezni, obskrbljen s sv. sakramentom za umirajočce, v 49. letu svojega življenja mirno in Bogu vdano umrl.

Zemeljski ostanki dragega pokojnika so se v petek, 25. p. m. ob 1/33. uri popoldne v hiši žalosti, Burplatz št. 1, slovesno blagoslovili in na mestnem kopališču v družinskem grobu k zadnjemu počitku pokopali.

Sv. rekvjem se je čital dne 28. dec. ob 9. uri v stolni in mestni farni cerkvi.

Maribor, 24. decembra 1908.

Ceno perje za postelj

ena kila sivoga, slisanega K 2—, na pol belega K 2-80, belega K 4—, prina mehke K 8—, visoko prina, najboljša vrsta K 8—, peresje (daunen) sivo K 6—, belo K 10—, od 5 kil naprej franko!

Gotove postelje

iz lesnega, rdeče, plave, rumeno ali belega inleta (Nanking), ena tuhna, velikost 170x116 cm, z 2 glavnima blazinoma, 80x85 cm., dobro napolnjene, z novim, svetim, čistim, kretnim in trajnim perjem K 16—. Napol-daune K 20—, daune K 24—, tuhna sama K 12—, 14—, 16—, glavne blazine K 3—, 2-50, 4—, pošlje po povzetju, zavoj gratis, od K 10— naprej franko 728

Max Berger, Deschenitz št. 229, Böhmerwald.

Kar ne dopade, denar nazaj ali izmenjava. Cenik zastoj in franko.

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na **Simon Kmetelca** v Štubljani Kolodvorske ulice 26. Škalahrvstina Pojasnila doje se brezplačno.

Bukovi les v polenih,

nekaj vagonov od Saldenhofna proda 790

Franz Gleinscich, Tvimberg na Koroškem.

5000 ur zastoj

katalog pošljem vsakomur brez plačila zastoj in prosto.

Rosk. pat. 8—	Budilnica 2-40	J. budilnica 6—	Ura na pen- delj 70 cm. 7—
Sreb. Rosk. 6—	Svetla cifer. 7-2	Schlagw. 8—	Stolp. zvon. 9—
Zel. b. Ros. 7—	Stolp. zvon. 5—	Godba v. 10—	Z budilnico 10—
Sreb. dvojni mantal. 8—	Kuhinj. ura 3—	6 valčkov. 12—	Z godbo. 12—

Original Omega, Schaffhausen, Glashütte, Helios, Amalia, e. k. i.akušeno, od K 13—; srebrno in zlato blago po originalnih fabriških cenah. 3 leta garancija. Izmenjava ali denar nazaj.

Max Böhnel, Dunaj

IV. Margaretenstrasse 27/27 v lastni hiši. Zapriseženi cenitelj in strokovnjak. Največja in najstarejša tvrka. Osnovana l. 1840. 6000 slik-katalog zastoj in poštine prosto. 694

Občinska hranilnica (sparkasa) v Ormužu

Osnovana l. 1879 Poštno hranilnični konto št. 832038

prevzame

vsak dan vloge, kapitalizira nedvignene obresti polletno in plačuje rentni davek iz lastnega. Dovoljuje posojila na zemljišča, poslopja, menice (Wechsel) in vrednostne papirje pod najugodnejšimi pogoji in zmerni obrestni meri ter daje vsakega dopoludne radovoljno in brezplačno pojasnila v vseh sparkase se tikočih zadevah.

778

Ravnateljstvo.

Deset zapovedi za kmetovalca

lepo tiskane se zastoj dobijo pismeno s prosto poštino pod naslovom: **Ubald pl. Trnkoczy**, apotekar v Ljubljani, Kranjska, Avstrija. 436

Budilnica s stolpovim zvonjenjem K 6-50

z zvonovi kakor v stolpu

l-a kvaliteta, 3 oteži, bije cele in polo-vične ure, buči z močno glavnim stolpovim zvonom, cifernica ki sveti po noči, lepo polirano okvirje, meri 80 cm.

K 6-50

3 leta garancija. Pošiljatev po povzetju.

Max Böhnel, Dunaj

IV. Margaretenstrasse 27/27.

Katalog s 5000 slikami zastoj in poštine prosto. 690

„Triumpf“

Brez konkurence!

Ni bazarsko blago!

Najvišje odlikovanje: Odlikovana z veliko zlato medaljo, s častnim križcem, Dunaj 1904.

3 mesece za 1 krono.

Povsod luč

samo znovo popravljeno, edino res rabljivo in zanesljivo električno žepno lampo, znamka „Triumpf“ kajti mi garantiramo, da zamorete svetilni s to lampo, katero napolnite le enkrat, pri vsakodnevni kratki rabi skozi 3 mesece.

Tisočkrat najboljšo dokazano. Ni igrača ali krama brez vrednosti kakor podobni fabrikati. 707

Absolutno brez nevarnosti se lahko in brez težave v žepu nosi.

Neodvisna od vetra in vremena. Se lahko rabi; baterija se da izmenjati.

Nedoseženi efekt svetlobe! Najdaljše trajanje!

Cena ene kompletne lampe	K 3—
3 komadi	K 8-10
Z povečevalno linzo 1 komad	K 4—
5 komadi	K 10-80
Dvojni-močne nadomestne baterije komad	K 1—
Z trajnim (Stell-) kontaktom (obe roki prosti) kom. K 4— in K 5—	
Z pripravo za obesiti in trajnim kontaktom posebno praktično komad	K 5— in K 6—

Edina razpošiljatev proti povzetju samo po

„Export-Union“ Abt. 92, Dunaj 55.

Popolni ceniki tudi vseh drugih ednakih predmetov zastoj in franko.

Pravo domače platno

za rjuhe in obleko priporoča vedno v veliki zalogi trgovina

Brata Slawitsch v Ptujju (pri mostu Wagplatz). 696

Meščanska parna žaga.

Na novem lantnem trgu (Lendplatz) v Ptujju sraven klavnice in plinarake hiše postavljena je nova parna žaga vsakemu v porabo.

Vsakomu se les hlodi, itd. po zahtevi takej razžaga. Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrtati in spahati i. t. d. 55

Hranilnica (Sparkassa) vlad. državnega mesta Ptuj

Vstanovljena leta **1862.**

Čekovnemu računu št. 808051 pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu.

Mestni demarni zavod

Giro konto pri podružnici avst. ogersk. banke v Gradcu.

Uradne ure za poslovanje s strankami ob delavnih od 8-12 ure.

Občjenje z avst. ogersko banko.

priporoča se glede vsakega med hranilnične zadeve spadajočega posredovanja, istotako tudi za posredovanje vsakršnega posla z avst. ogersk. banko. Strankam se med uradnimi urami radovoljno in brezplačno vsaka zadeva pojasni in po vsem vstreže.

Tovarna za poljedelske stroje
C. Prosch-a v Celovcu
priporoča izbov **vitale (G) mlatilni** z najnovjšimi (lagerji) lahko Dalje stroje za nico delati, trije mline za š... Kupcu se postavi vsa njegovo železnično p... znine prosto. Prodaja obroke, ceniki se poš... štine prosto in z

782
Lastna zaloga v Mariboru v Viktringhol

Varstvena marka „Anker“
Liniment Caspici comp.
nadomestilo za **anker-pain-expeller**
je znano kot odpejajoče, izvrstno in bolečine odstran... sredstvo pri prehlajenju itd. Dobi se v vseh apotekah po 1-40 in K 2—. Pri nakupu tega priljubljenega dom... sredstva naj se pazi na originalne steklenice v škal... našo varstveno znamko „Anker“, potem se dobi p... to sredstvo.

Dr. Richter-jeva apoteka „zlati lev“
v Pragi, Elisabetstr. št. 5 nov. Razpošilja se vsak dan. 690

Vzdržanje zdravega želodca
temelji v glavnem v vzdržanju pospeševanju, in ury... vanju prebavljanja ter odstranjenju neprijetnega iz masenja (Stuhlverstopfung). Dobro, iz zdravilnih z... lenjav pripravljeno, apelit in prebavljenju, pospešujoče... stvo, ki odstrani znane posledice v ezmernosti, za patin... jete, prehlajenje, zamašenje, sestava preobline kisline „Sodbrennen“, napenjanje itd. in krčne bolečine odstra... zmanjša dr. Rosa balsem za želodec iz apoteke B. Fragner v Pragi.

Svarilo! Vsi deli zavitka nosijo po... stavno deponirano varstveno marko.

Glavni depot: Apoteka **B. FRAGNER**, e. kr. dvorni liferant „zum schwarzen Adler“ PRAGA, Kleinsseite 203 kot Narod... Poštna pošiljatev vsak dan. 703

I cela steklenica 2 K. 1/2, stekl. 1 K. Po pošti proti na... pošiljati K 1-50 se 1 malo steklenico, K 2-80... na 1 veliko steklenico, K 4-70 2 veliki, K 8—... 4 velike, K 22— 14 velikih steklenic franko vseh stacionov Avstro-Ogrske pošilja. Depoti v apotekah avstrijskih.

Predno
prosite za osebno, hipotekarno ali real... **posojil** zahtevajte brezplačni prospekt
Meller L. Egyed, Budap
XI. Lónyál-utca 7. — Telefon interurban 46—

Ravnateljstvo